

Toimintaohjeet akuuttitilanteessa

Päihtynyt opiskelija – puutu näin:

1. Hanki työpari.
2. Ohjaa opiskelija rauhalliseen tilaan.
3. Selvitä tilanne keskustelemalla.
4. Arvioi vointi: tarvitseeko 112?
5. Ilmoita rehtorille ja ryhmänohjaajalle.
6. Konsultoi opiskeluhuoltoa.
7. Varmista yli 18-vuotiaan opiskelijan turvallinen poistuminen.
8. Ota yhteys alaikäisen opiskelijan huoltajaan ja tee lastensuojeluilmoitus.
9. Sovi jatkotoimenpiteet työparin ja rehtorin kanssa.

Lukiokoulutus

Päihtynyt opiskelija – puuttuminen ja selvittäminen

Jos epäilet tai havaitset opiskelijan olevan päihtynyt, tai joku (opiskelija, siivooja jne.) tulee kertomaan epäilystään/havainnostaan, puutu ja selvitä heti!

Hanki työpari

Toinen henkilökuntaan kuuluva on velvollinen auttamaan tilanteessa.

Keskeytä päihtyneen opiskelijan koulupäivä

- Ilmoita rehtorille ja ryhmänohjaajalle.
- Rehtori päättää, voiko opiskelija jatkaa opiskelua kyseisenä päivänä.
- Ota yhteys alaikäisen opiskelijan huoltajaan. Sovi huoltajan kanssa, tuleeko huoltaja hakemaan vai lähteekö opiskelija huoltajan luvalla kotiin.
- Tee alaikäisestä opiskelijasta lastensuojelu-ilmoitus.
- Varmista täysi-ikäisen opiskelijan turvallinen poistuminen oppilaitoksesta.

Jatkotapaamisessa

- Rehtori käy läpi tapahtuneen tilanteen ja kysyy opiskelijan päihteidenkäytöstä.
- Rehtori ilmoittaa turvaamistoimenpiteistä ja kurinpitotoimista.
- Keskustelkaa opiskelijalle tarjottavasta tuesta ja mahdollisesta hoitoonohjauksesta.

Ohjaa opiskelija rauhalliseen tilaan

- Selvitä tilanne keskustelemalla.
- Tee tilannearvio. Konsultoi tarvittaessa opiskeluhuoltoa.
- Kerro opiskelijalle päihde-epäilystä.
- Selvitä mistä poikkeava käytös johtuu.
- Kysy onko käyttänyt päihteitä, jos on, niin mitä.
- Arvioi opiskelijan vointi: tarvitseeko soittaa 112?
- Muistuta oppilaitoksen päihteettömyydestä ja viittaa järjestyssääntöihin.

Jatkotoimenpiteet

- Kirjaa omiin muistiinpanoihin työparin kanssa kaikki tapahtunut heti väliintulon jälkeen.
- Toimita tiedot rehtorille ja sopikaa jatko-tapaaminen.
- Tapaamiseen kutsutaan: opiskelija, alaikäisen opiskelijan huoltaja, opettaja, tarvittaessa opiskeluhuollon edustaja, muu opiskelijan toivoma aikuinen.
- Sovi yhteistyöstä opiskeluhuollon kanssa.
- Rehtori voi evätä opiskelijan osallistumisen opetukseen enintään kolmen työpäivän ajaksi.

Toimintaohjeet akuuttitilanteessa

Kiusaamis- tai häirintätilanne – puutu näin:

1. Pysäytä ja selvitä tilanne; kysy mitä tapahtui.
2. Kuule osallisia yksitellen.
3. Ilmoita rehtorille ja ryhmänohjaajalle.
4. Konsultoi opiskeluhuoltoa.
5. Ota yhteys alaikäisten osallisten huoltajiin.
6. Arvioi tarvitseeko tilanne lisäselvittelyä ja sovi selvittämiskeskusteluista.

Lukiokoulutus

Kiusaaminen ja häirintä – puuttuminen ja selvittäminen

Vastuullasi on puuttua kaikkeen havaittuun ja tietoon tulleeseen kiusaamiseen ja häirintään.

Puutu ja kartoita tilanne

- Jos olet saanut tietää kiusaamisesta tai häirinnästä, tehtäväsi on kartoittaa tilanne. Tarvittaessa pyydä mukaan muita henkilökunnan jäseniä.
- Tee kartoitus rauhallisessa tilassa ja kuule osallisia yksitellen. Selvitä, mitä on tapahtunut.
- Ilmoita tapahtuneesta rehtorille.
- Ilmoita tapahtuneesta ryhmänohjaajalle, sovi toimintatavoista ja työnjaosta.
- Konsultoi opiskeluhoitoa tuen ja toimenpiteiden arvioinnissa.
- Ota yhteys alaikäisten opiskelijoiden huoltajiin (kiusattu/kiusaaja).

Valitkaa vastuuhenkilö

Vastuuhenkilö

- vastaa selvittämisprosessista
- kutsuu tapaamisiin tilanteen kannalta keskeiset henkilöt
- huolehtii sopimusten, seuraamusten ja tapaamisten kirjaamisesta
- huolehtii asianosaisten tiedottamisesta
- ottaa yhteyden tarvittaviin viranomaisiin.

Järjestä selvittämiskeskustelut

- Järjestä selvittämiskeskustelut kiusatun, kiusaajien ja muiden keskeisten toimijoiden kesken.
- Konsultoi opiskeluhoitoa ja sovi tarvittaessa yhteistyöstä.
- Toimi kiusatun näkökulma ja toiveet edellä.
- Varmista, että kaikilla osapuolilla on turvallinen olo ja mahdollisuus ilmaista näkemyksensä.
- Keskustele tapahtumista ja niiden vaikutuksista erityisesti kiusatun elämään.
- Keskustele sekä kiusatun että kiusaajien huoltajien kanssa (alaikäiset opiskelijat), puhelimitse tai kasvotusten.
- Sovi tarvittavista tukitoimenpiteistä ja tilanteen seurannasta kaikille osapuolille.
- Varmista, että kiusattu saa tarvitsemansa tuen, on tyytyväinen sopimukseen ja hänen turvallisuuden tunteensa vahvistuu.
- Kirjaa keskustelut Wilman kiusaamis-, häirintä- ja väkivaltatilanteiden selvittelylomakkeelle.
- Kannusta alaikäisten osallisten huoltajia olemaan yhteydessä lukioon, jos kiusaaminen jatkuu tai tilanne jollakin tavalla muuttuu.

Sovi seurantatapaaminen

- Nimetty vastuuhenkilö vastaa tilanteen seurannasta.
- Sovi seurantatapaamiset.
- Seurannan tulee jatkua niin pitkään, että osapuolet katsovat kiusaamisen päättyneen ja kiusaamisen lopullisesti käsitellyksi.

Mahdolliset jatkotoimenpiteet

- Jos seurantatapaamisessa todetaan, että tilanne jatkuu sovituista toimenpiteistä huolimatta, voi olla tarpeellista kutsua ulkopuolinen ja puolueeton konfliktien selvittämisen ammattilainen.

Vastuuhenkilö sopii tapaamisen, johon kutsutaan:

- osalliset opiskelijat
- heidän huoltajansa (alaikäiset)
- asiaa käsitelleet opettajat
- opiskeluhoillon työntekijä
- rehtori
- mahdollisesti ulkopuolinen sovittelija, esim. Helsingin kaupungin sovittelutoiminta TAI Aseman lasten katusovittelu
- Ankkuri-toiminta TAI Aseman lasten KO.

Helsinki

- Yksityiskohtaiset toimintaohjeet on kuvattu Helsingin kaupungin lukioiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevissa suunnitelmissa.

Toimintaohjeet akuuttitilanteessa

Väkivaltatilanne – puutu näin:

1. Hanki työpari ja pysy rauhallisena.
2. Turvaa itsesi ja muut ympärillä olevat.
3. Pyydä paikalle vartija tai soita poliisi 112.
4. Soita tarvittaessa ambulanssi 112.
5. Ilmoita rehtorille.
6. Ota yhteys alaikäisten osallisten huoltajiin.
7. Konsultoi lastensuojelua.
8. Tilanteen jälkeen selvitä tapahtunut ja sovi jatkotoimenpiteet.

Lukiokoulutus

Väkivaltatilanne lukiossa – puuttuminen ja tilanteen purku

Puutu väkivaltatilanteeseen

- Hanki työpari ja pysy rauhallisena ja riittävällä etäisyydellä henkilöstä.
- Turvaa itsesi ja muut ympärillä olevat henkilöt.
- Pyydä paikalle vartija tai soita poliisi 112.
- Soita tarvittaessa ambulanssi 112.
- Muistuta järjestyssäännöistä, kehoita rauhoittumaan tai poistumaan.
- Ilmoita rehtorille. Tarvittaessa rehtori kutsuu koolle kriisiryhmän.

Väkivaltatilanteen rauhoituttua selvitä tilanne

- Selvitä työparin kanssa heti tapahtunut ja sitä edeltäneet tapahtumat. Kysy mitä tapahtui ja kuuntele kaikkia osapuolia, älä olet!
- Selvitä osalliset ja silminnäkijät. Kirjaa itsellesi nämä ylös, esimerkiksi omaan muistioon.
- Ota yhteys alaikäisten osallisten huoltajiin ja konsultoi (anonymisti) lastensuojelua.
- Ilmoita tapahtuneesta osallisten ryhmäohjaajille ja varmista, että rehtori on tietoinen tapahtuneesta.

Selvitä jatkotoimenpiteet sekä seuraukset ja kirjaa tapahtumat

- Sovi osallisten kanssa erilliset tapaamiset, konsultoi tarvittaessa opiskeluhooltoja tai kutsu luvan saadessasi opiskeluhoolto mukaan selvittelyyn.
- Rehtori arvioi ja määrää mahdolliset turvaamis- ja kurinpitotoimenpiteet.
- Arvioi tarvitseeko opetusryhmä tukea tilanteen vuoksi. Opiskeluhoolto auttaa tarvittaessa.
- Kirjaa tilanteesta sovitut asiat Wilman kiusaamis-, häirintä- ja väkivaltatilanteiden selvittelylomakkeelle.
- Jos väkivallan uhka on kohdistunut työntekijään, tee työsuojelupakkiin ilmoitus.

Sovi tarvittavat seuranta-tapaamiset

- Sovi seuranta-tapaaminen jo tilanteen selvittämisen aikana.
- Seuraa tilannetta osallisten kanssa uudelleen sovitun ajan kuluessa.